

Nu de basis voor oogst 2016

Veel ondernemers zullen er momenteel niet aan denken: de opbrengst van volgend jaar. Toch is dit het moment om in en met de bodem aan de slag te gaan. Bemonsteren, compost strooien en het telen van een groenbemester, het is nu actueel.

Tekst: Arie Dwarswaard

Fotografie: René Faas, Jeannet Pennings, PR

Roaien, drogen, pellen en sorteren, daar draait het op veel bedrijven op dit moment om. De grond waarin de bollen hebben gestaan, krijgt even geen aandacht meer. En toch is het juist nu de tijd om al weer na te denken over de oogst van volgend jaar. Daarbij gaat het vooral om de grond waarin de bollen komen te staan. Wat is er bekend van die percelen als het gaat om de voedingstoestand, het organischestofgehalte en de pH? Tijd om daar nu mee aan de slag te gaan.

Bemonsteren

Om een goed beeld te krijgen van de bemestingstoestand van een perceel is het verstandig om tijdig een grondmonster te laten nemen en te laten analyseren op de aanwezige mineralen, de pH en het organischestofgehalte. De bemonstering levert een uitslag op die veel informatie geeft over deze onderwerpen. De ervaring leert dat de meeste telers alleen kijken of er van de belangrijkste elementen voldoende van is. Er is echter meer mogelijk met de uitslag van de bemonstering. Een belangrijke waarde is de CEC, of wel Cation Exchange Capacity. Deze geeft aan in hoeverre de bodem in staat is om kationen of positieve deeltjes te binden aan de negatief geladen bodemdeeltjes van het klei-humus-complex. Deze CEC kan uiteenlopen van bijvoorbeeld 40 tot wel 450. Een lage waarde betekent dat een bodem maar weinig kationen kan binden. Veel kunstmest strooien helpt in zo'n geval maar weinig, omdat er voor de meeste kationen geen plaats is. In feite is de CEC te vergelijken met de capaciteit van een accu. Die bereikt bij het opladen op een gegeven moment zijn maximum. Ook al staat de accu daarna nog aan de oplader, de capaciteit van de accu neemt niet verder toe.

De hoogte van het CEC is te beïnvloeden door te zorgen voor meer humus in de grond (zie kader groenbemers). De effectiviteit van het CEC is te beïnvloeden door de pH te verhogen. Hoe hoger de pH, hoe gemakkelijker kationen worden geboden aan het klei-humus-complex. De pH is te verhogen door het toedienen van kalkmeststoffen. Het is hierbij overigens niet de kalk die voor de hogere pH zorgt, maar de base waaraan de kalk gebonden zit (CO₃⁻) die met H⁺ reageert tot water en zuurstof (zie kader over compost).

leggen in de grond

Compost

Een andere mogelijkheid om het organischestofgehalte te verhogen, is het toedienen van compost. Dat kan afkomstig zijn van een afvalverwerkingsbedrijf, maar kan ook bereid zijn met organisch afval van de eigen kwekerij. Een belangrijk pluspunt van compost ten opzichte van bijvoorbeeld stalmest is dat er ruimere mogelijkheden zijn om fosfaat aan de grond toe te dienen via compost dan met stalmest. De ervaring leert dat compost een goede bron is voor organische stof voor het bodemleven en dat het de bodemweerbaarheid verhoogt. Om het effect op het bodemleven nog verder te versterken, kan een teler ervoor kiezen om gips te strooien. Een lastig aspect aan gips is dat het zich niet gemakkelijk gelijkmatig over het perceel laat verdelen. Fa. P. Muntjewerf & Co uit Breezand heeft het afgelopen jaar een vraag gekregen van een teler om na te denken over een betere verspreidingsmogelijkheid van gips. Het bedrijf heeft hiervoor een proef opgezet waarbij 900 kilo gips werd vermengd met een compostgift van 30 m³ per hectare. Het mengsel is vervolgens over het land van de desbetreffende teler gestrooid. Door het in één werkgang toedienen van beide producten is sprake van een goede stuifbestrijding na bijvoorbeeld het inzaaien van een groenbemester, vindt een ruime aanvoer van organische stof plaats en verbetert de bodemstructuur. Ook andere lastig te strooien producten zijn door Muntjewerf gemengd met compost.

Groenbemesters

Vooraf op de voor de bloembollenteelt gewilde zandgronden is vaak sprake van een laag organischestofgehalte. Onderzoek van PPO en WUR heeft aangetoond dat jaarlijks dit percentage verder kan dalen als ondernemers geen maatregelen nemen. Die afbraak verloopt vooral op de duinzandgronden sneller dan op dekzandgronden. Om te zorgen voor voldoende aanvoer van organische stof kan de teler ervoor kiezen om na het rooien van de voorjaarsbloeiërs een groenbemester te zaaien. Enkele aspecten zijn hierbij van groot belang. Welke groenbemester? Er is een zeer ruime keuze aan groenbemesters, variërend van gele mosterd tot phacelia en van bladrammenas tot Japanse haver. Elke groenbemester heeft specifieke eigenschappen als het gaat om groeisnelheid, bodembedekking, bewortelingsdiepte, zaadvorming en organischestofproductie. Daarnaast kunnen groenbemesters ook een effect hebben op bepaalde bodemziekten, zoals diverse soorten aaltjes en virussen. Soms is dat een positief effect, soms juist een negatief effect. Oftewel, door het zaaien van een groenbemester neemt een ziekteverwekker niet af maar juist toe.

Op de website www.aaltjesschema.nl is heel gemakkelijk een keuze te maken uit de veelheid aan groenbemesters. Wie nog meer over groenbemesters wil weten, kan terecht op de website www.kennisakker.nl. Hier is meer achtergrondinformatie te vinden over deze aspecten.

Wat is het doel? De redenen om een groenbemester te zaaien kunnen sterk verschillen. Gaat het alleen maar om het verhogen van het organischestofgehalte of is een verbetering van de bodemstructuur gewenst? Is alleen organische stof nodig of is het belangrijk dat er extra stikstof via de groenbemester in de grond terecht komt? Door vooraf deze vragen goed te formuleren, is het mogelijk om een goed afgewogen keuze te maken. Is een mengsel beter? Sinds een paar jaar komen er steeds meer mengsels van groenbemesters op de markt. Het aantal groenbemesters in een mengsel kan uiteenlopen van twee tot wel vijftien. Vooral in de biologische akkerbouw zijn rijke mengsels populair. De reden daarvan is dat een grote variatie zorgt voor een stimulering van het bodemleven. Welk mengsel het beste past, is vooral een kwestie van goed laten adviseren en nagaan welk effect groenbemesters hebben op bodemgebonden ziekten.

Neem de teelt serieus. Het resultaat van de groenbemester hangt voor een groot deel af van de manier waarop de teler er mee omgaat. Even gauw op vrijdagmiddag nog een hoek groenbemester zaaien en er verder niets aan doen, levert vaak niet het meest optimale resultaat op. Wie er daarentegen voor kiest om eerst de grond zaaiklaar te maken, na het zaaien een bemesting uit te voeren en bij aanhoudende droogte te beregenen, kan rekenen op een goed groeiend gewas dat ook nog eens diep wortelt.

